

Witold MARCOŃ
Akademia im. Jana Długosza
w Częstochowie

Wojciech Sosiński – działacz związkowy i parlamentarzysta

Fot. 1. Wojciech Sosiński (1872–1934)

Wojciech Sosiński był działaczem polskim w Niemczech w czasie emigracji zarobkowej na przełomie XIX i XX w. Jest to postać występująca w wielu opracowaniach historycznych. Pisano o nim już w pierwszej połowie XX w.¹ Po

¹ *Dzieje Zjednoczenia Zawodowego Polskiego 1889–1939*, Katowice 1939; S. Wachowiak, *Polacy w Nadrenii i Westfalii*, Poznań 1917; *Zjednoczenie Zawodowe Polskie. Ćwierć wieku pracy dla Narodu i Robotnika*, Poznań 1927.

drugiej wojnie światowej o jego działalności można znaleźć informacje w różnych pracach². Przedstawiono także biogramy W. Sosińskiego³.

Urodził się 3 kwietnia 1872 r. w Lubomierzu w powiecie pleszewskim w Wielkopolsce. Wywodził się z rodziny chłopskiej. Był synem Walentego i Marianny z domu Jebas. W latach 1877–1885 uczęszczał do 8-klasowej szkoły powszechnej w pobliskim Sowinie. Następnie w latach 1885–1889 uczył się ogrodnictwa w tej miejscowości. W połowie 1889 r. W. Sosiński wyjechał z Wielkopolski do Berlina. Po podjęciu pracy związał się z katolickim ruchem społecznym i przez rok uczęszczał na wykłady z tego zakresu. W 1891 r. przeniósł się do wielkiego ośrodka produkcji ceramiki przemysłowej i kafli w Velten pod Berlinem, gdzie zastał liczne grono robotników polskich ze wszystkich trzech zaborów. Jednocześnie przystąpił do kilku polskich stowarzyszeń działających w stolicy Drugiej Rzeszy Niemieckiej. W 1892 r. przy pomocy polonijnych organizacji z Berlina i Spandawy założył tam Towarzystwo Robotników Polskich i początkowo stał na jego czele. Służbę wojskową odbywał w latach 1893–1895 w 20. Pułku Piechoty w Wittenberdze w Saksonii, którą ukończył w stopniu kaprała. Następnie powrócił w rodzinne strony do Wielkopolski do Lubomierza. W połowie 1896 r. ponownie wyemigrował na zachód Niemiec do Zagłębia Ruhry. W Nadrenii w Oberhausen podjął się pracy w górnictwie węglowym, a następnie w hucie. W tym mieście należał do Towarzystwa Polsko-Katolickiego im. św. Ignacego. W 1897 r. osiadł w Ruhrort-Laar, gdzie zatrudnił się w fabryce „Reinische Stahlwerke”. Pracował tam jako spawacz i walcownik. Później zatrudnił się w hucie „Phoenix”. W tym czasie stał się jednym z najaktywniejszych działaczy w Nadrenii. W Ruhrort-Laar rozwinął szeroką działalność na niwie narodowej. Był

² E. Długajczyk, *Sanacja śląska 1926–1939. Zarys dziejów politycznych*, Katowice 1983; Z. Hemmerling, *Posłowie polscy w parlamencie Rzeszy Weimarskiej i Sejmie Pruskim 1907–1914*, Warszawa 1968; Z. Hojka, *Polski ruch zawodowy w województwie śląskim (1922–1939). Oblicze polityczne*, Katowice 2006, tegoż, *Józef Rymer. Biografia polityczna*, Katowice 2002; B. Krzywobłocka, *Chadecja 1918–1937*, Warszawa 1974; J. Marczewski, *Narodowa Demokracja w Poznańskim 1900–1914*, Warszawa 1967; T. Monasterska, *Narodowy Związek Robotniczy 1905–1920*, Warszawa 1973; K. Murzynowska, *Polskie wychodźstwo zarobkowe w Zagłębiu Ruhry w latach 1880–1914*, Wrocław 1972; W. Musialik, *Górnoślązacy w parlamentach II Rzeczypospolitej (1919–1939)*, Opole 2004; tejsze, *W kręgu polityki i władzy. Polskie środowiska przywódcze górnośląskiego obszaru plebiscytowego z lat 1921–1939*, Opole 1999; M. Orzechowski, *Narodowa Demokracja na Górnym Śląsku (do 1918 roku)*, Wrocław 1965; M. Paździora, *Górnośląska Narodowa Partia Robotnicza po zamachu majowym 1926–1937*, Katowice 1975; H. Przybylski, *Chrześcijańska Demokracja i Narodowa Partia Robotnicza w latach 1926–1937*, Warszawa 1980; H. Rechowicz, *Sejm Śląski 1922–1939*, wyd. 2, Katowice 1971.

³ A. Gajewski, *Słownik biograficzny katolicyzmu społecznego w Polsce*, t. 3, Lublin 1995, s. 79–80; F. Szymiczek, *Śląski Słownik Biograficzny*, t. 3, Katowice 1981, s. 302–305; A.A. Zięba, *Polski Słownik Biograficzny*, t. 40, Warszawa – Kraków – Wrocław 2001, s. 519–523.

współzałożycielem filii Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół”. Ponadto zakładał polskie chóry, spółdzielnie spożywcze, komitety wyborcze i organizacje robotnicze. Szczególnie aktywny był w katolickich towarzystwach. W społecznym towarzystwie im. św. Antoniego w Laar działał jako jego podchorąży w 1898 r., chorąży w 1899 r. i wreszcie prezes w 1900 r. Zabiegał o ustanowienie polskich księży i nabożeństw przy miejscowych kościołach. Przemawiał na wielu wiecach. W celu poznania pracy związków zawodowych wstąpił do Chrześcijańskiego Związku Metalowców w Duisburgu. Przez 3 lata brał udział w kursach ekonomiczno-społecznych. Pozwoliło mu to poznać procedurę sądową, pracę sądów przemysłowych, prawo o ubezpieczeniach społecznych.

W 1902 r. ożenił się z Pelagią Taczkowską. Miał ośmioro dzieci: Józefata, Cecylię po mężu Saszynek, Mieczysława, Helenę po mężu Jędrzejaczek, Władysława, Witosławę po mężu Zielińska, Zdzisława oraz Stanisławę. Synowie Władysław i Zdzisław zginęli w obozie koncentracyjnym w Oświęcimiu w 1942 r., po wykryciu ich działalności w ruchu oporu na Górnym Śląsku.

W 1902 r. W. Sosiński uczestniczył w założeniu Zjednoczenia Zawodowego Polskiego (ZZP) w Bochum. Od 1904 r. był w nim drugim prezesem Centralnego Zarządu. Na zebraniu ZZP w marcu 1905 r. poddał ostrej krytyce działalność niektórych członków, jego władz i został obrany 1. prezesem, w miejsce Józefa Regulskiego. Osiadł wtedy w Bochum, poświęcił się całkowicie działalności związkowej. W latach 1906–1909 redagował organ Zjednoczenia Zawodowego Polskiego „Zjednoczenie”, po Antonim Brejskim. Przyczynił się do przyjęcia przez Walne Zgromadzenie Delegatów Zjednoczenia Zawodowego Polskiego z Zagłębia Ruhry, Łużyc i Prus Zachodnich w Gelsenkirchen 26 listopada 1905 r. reformy systemu organizacyjnego i składkowego Zjednoczenia Zawodowego Polskiego. Podjęte wówczas przez ZZP próby rozszerzenia działalności na Wielkopolskę doprowadziły do sporu kompetencyjno-terytorialnego z tamtejszym Polskim Związkiem Zawodowym (PZZ). W lipcu 1905 r. W. Sosiński zrzekł się na rzecz PZZ nowo utworzonej placówki w Inowrocławiu. Podjął rozmowy na temat połączenia obu organizacji do czego doszło w Bochum 14 września 1908 r. W. Sosiński pozostał prezesem poszerzonego ZZP. Po uchwaleniu przez Reichstag nowego prawa o stowarzyszeniach, które uniemożliwiało prowadzenie wieców publicznych w języku polskim poza Wielkopolską, W. Sosiński zorganizował w 1909 r. w Bruckhausen i Essen protestacyjne wiece nieme, za co został skazany przez sąd na grzywnę. Wielokrotnie sądy niemieckie wymierzały mu podobne kary za wykroczenia przeciw temu prawu, a także przeciw prawu prasowemu i za obrazę policji. Dążąc do odegrania roli politycznej, był zwolennikiem przeniesienia głównego ośrodka działalności polskich związków zawodowych w Niemczech na Górny Śląsk; uczestniczył na początku 1909 r. w rozmowach ZZP na ten temat z górnośląskim Związkiem Wzajemnej Pomocy w Kró-

lewskiej Hucie (od 1934 r. Chorzów). Dnia 5 maja 1909 r. na zjeździe w Bochum przeprowadził zjednoczenie obu organizacji. W marcu 1910 r. polski Prowincjonalny Komitet Wyborczy na Wielkie Księstwo Poznańskie opanowany przez konserwatystów zdecydował, po złożeniu mandatu przez Bernarda Chrzanoskiego, wystawić kandydaturę W. Sosińskiego. Narodowi Demokraci wysunęli wówczas Stanisława Nowickiego innego działacza ZZP. Po zaciętej walce W. Sosiński przegrał. Dnia 25 maja 1911 r. na walnym zebraniu ZZP w Poznaniu zadeklarował w imieniu polskiego ruchu robotniczego w Niemczech solidaryzm narodowy i wierność Kościołowi katolickiemu. Na tym zebraniu zdecydowano o przeniesieniu siedziby ZZP do Katowic. Z tego powodu przeprowadził się do Katowic.

20 lat przebywał na emigracji w zachodnich Niemczech (Nadrenia, głównie Zagłębie Ruhry). Zbliżył się wówczas do Korfantego i stojącej za nim Ligi Narodowej, choć nieco wcześniej gazety wydawane przez W. Korfantego („Polak”, „Kurier Śląski”) zwalczały go ostro za współpracę z konserwatystami. W grudniowych wyborach z 1911 r. do Reichstagu, mimo sprzeciwu w łonie kierownictwa ZZP, był kandydatem Polskiego Komitetu Wyborczego dla Śląska w okręgu katowicko-zabrowskim. W. Korfanty, dotychczasowy poseł z tego okręgu, rezygnując z kandydowania, opowiadał się za nim w liście otwartym, ale dopiero w 2. turze w styczniu 1912 r., i dzięki poparciu niemieckiej partii katolickiej Centrum zdołał W. Sosiński pokonać socjalistę J. Biniszkiwicza. W Reichstagu wszedł do Koła Polskiego, nie zawsze jednak głosował zgodnie z jego dyrektorami. W 1913 r. współorganizował dwutygodniowy strajk generalny w górnictwie śląskim. Fiasko strajku spowodowało na W. Sosińskiego ostrą krytykę na kolejnym walnym zebraniu ZZP w czerwcu 1913 r. w Berlinie. W wyborach na prezesa pokonał go J. Rymer. Wtedy Sosiński na stałe zamieszkał z rodziną w Siemianowicach Śląskich, gdzie prowadził księgarnię polską i włączył się w działalność organizacji polskiej (Towarzystwo Wyborcze, Stowarzyszenie Kupców). Reaktywował konspiracyjne gniazdo Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół” i został jego prezesem w Siemianowicach Śląskich. 31 lipca 1914 r. został osądzony przez sąd w Rybniku na grzywnę lub więzienie za prasową obrazę żandarma.

Pierwszą wojnę światową spędził w Siemianowicach Śląskich. Włączył się do prac założonej przez ZZP wraz z Towarzystwem Katolickich Robotników Polskich w październiku 1917 r. nowej partii politycznej – Narodowego Stronnictwa Robotników (NSR), która działała w Zagłębiu Ruhry i w Wielkopolsce. Po proklamowaniu państwa polskiego wyjechał w połowie listopada 1918 r. wraz z delegacją polityków wielkopolskich do Warszawy i uczestniczył w nieudanych rokowaniach z J. Piłsudskim w sprawie ich udziału w rządzie. W grudniu 1918 r. wszedł w skład Naczelnej Rady Ludowej (NRL), która stanowiła

tymczasowy ośrodek państwowości polskiej w Poznaniu. Natychmiast po wygaśnięciu ważności mandatu do Reichstagu, na początku 1919 r. został w Siemianowicach Śląskich przez Niemców oskarżony o zdradę stanu, ale wnet zwolniony dnia 13 lutego 1919 r. Zagrożony kolejnym aresztowaniem wyjechał do Zagłębia Dąbrowskiego. Jednocześnie został powołany jako przedstawiciel Górnego Śląska w skład Sejmu Ustawodawczego⁴. Przyłączył się do Narodowego Robotniczego Koła Sejmowego (NRKS) utworzonego przez posłów Narodowego Związku Robotniczego z byłego Królestwa Polskiego. W tym czasie doszło do sporu w łonie NSR między działaczami wielkopolsko-śląskimi a westfalskimi na temat programu taktyki partyjnej. W. Sosiński należał do tych posłów NSR, którzy opowiedzieli się za programem opartym na chrześcijańskiej nauce społecznej oraz za współpracą z prawicą.

Pod koniec 1919 r. wystąpił z NRKS, by wspólnie z posłami chadeckimi utworzyć jesienią Narodowy Chrześcijański Klub Robotniczy (NChKR). Pełnił w nim funkcję gospodarza. Działał też W. Sosiński w Podkomisariacie NRL przeniesionym z Bytomia do Sosnowca. Dnia 17 sierpnia 1919 r. wziął tam udział w naradzie zwołanej z inicjatywy Alfonsa Zgrzebniaka, na której sceptycznie oceniał szanse powstania zbrojnego na Górnym Śląsku, ale wobec jego wybuchu nie zdołano już przedsięwziąć żadnych kroków zapobiegawczych. W końcowej fazie powstania podjął Sosiński wraz z Hermanem Diamondem, Pawłem Pośpiechem i J. Rymerem próbę przyjazdu na Śląsk, ale nie uzyskał zgody Komisji Sojuszniczej. Dopiero 5 września 1919 r. uczestniczył w spotkaniu wojskowych i działaczy polskich z jej przedstawicielami. Po rozwiązaniu Podkomisariatu NRL wszedł w skład Komisariatu Rad Ludowych Śląskich, powołanego w Sosnowcu z inicjatywy W. Korfanteo w porozumieniu z rządem polskim oraz z władzami dzielnicowymi w Poznaniu. Prowadził w nim referaty opieki społecznej, zapomogowy i wojskowy oraz sprawował opiekę nad odpowiedzialnymi im sekcjami (decernatami), a potem był kierownikiem 10. Ekspozytury Wydziału Reemigracyjnego. We wrześniu 1919 r. został również dokooptowany do Zarządu Komitetu Zjednoczenia Górnego Śląska z Rzeczypospolitą Polską w Warszawie, utworzonego przez środowiska endecko-chadeckie. Stał na czele Polskiego Komitetu Plebiscytowego w Siemianowicach Śląskich, później jego kierownictwo przekazał Alojzemu Szczyrbie. Dnia 25 listopada 1919 r. referował w Sejmie stanowisko swego klubu w sprawie roszczeń terytorialnych Polski, opowiadając się na wschodzie za granicami historycznymi, tj. sprzed rozbiorów. Uczestniczył w utworzeniu 29 stycznia 1920 r. w Bytomiu Chrześci-

⁴ J. Pabisz, *Wyniki wyborów parlamentarnych (do Senatu i Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej oraz do Sejmu Śląskiego) na terenie województwa śląskiego w latach 1919–1939*, „*Studia i Materiały z Dziejów Śląska*”, t. 7, Wrocław 1966, s. 420.

jańskiego Zjednoczenia Ludowego. W walce frakcyjnej, jaka rozegrała się w 1920 r., poparł opcję chadecką, posiadając rozległe wpływy na Śląsku, starał się do niej przyciągnąć tamtejszą regionalną organizację. Brał udział w założeniu w marcu 1920 r. Chrześcijańsko-Narodowego Stronnictwa Robotników, które po zjednoczeniu w maju 1920 r. z Polskim Stronnictwem Chrześcijańsko-Demokratycznym utworzyło Chrześcijańsko Narodowe Stronnictwo Pracy, Chrześcijańską Demokrację (ChNSP, ChD). Równoległe działał W. Sosiński jako doradca przy koalicyjnym kontrolerze (komisarzu) plebiscytowym na powiat opolski, ale po drugim powstaniu śląskim musiał stamtąd uchodzić, gdyż prokuratura niemiecka ścigała go listem gończym. Schronił się do Częstochowy, gdzie współpracował z wydawaną przez Kazimierza Ligonias gazetą „Prawda”, która zajmowała się propagandą sprawy górnośląskiej. Organizował też pomoc dla uchodźców górnośląskich.

Podczas III powstania śląskiego (maj–czerwiec 1921 r.) był referentem w Wydziale Spraw Wewnętrznych Naczelnej Władzy Cywilnej przy Naczelnym Dowództwie Wojsk Powstańczych w Szopienicach.

W Sejmie Ustawodawczym zasiadał w komisji skarbowo-budżetowej i konstytucyjnej. Brał udział w przygotowaniu ustawy o statucie organicznym dla województwa śląskiego⁵. Określał on specyficzne zasady ustrojowe, przyznając jej autonomię w zakresie wielu dziedzin życia na Śląsku. Wyłączone były jedynie zagadnienia natury wojskowej, sprawy wewnętrzne i polityka zagraniczna. Poza wojewodą, którego mianował Naczelnik Państwa, a następnie prezydent RP, statut organiczny ustanowił odrębny organ ustawodawczy – Sejm Śląski, Radę Wojewódzką, która pełniła funkcję organu wykonawczego Sejmu, a w pewnym sensie także rządu dzielnicowego, oraz odrębny skarb śląski. Szczególna rola do odegrania przypadła Sejmowi Śląskiemu, który był powoływany w drodze pięcioprzymiotnikowych wyborów na okres 5-letni. Miał on uchwalić ustawę o wewnętrznym ustroju województwa, z czego nigdy się nie wywiązał. Swoje uprawnienia ustawodawcze w dużym stopniu wprowadził w zakresie języka urzędowego na Śląsku. W podobny sposób swoje uprawnienia wykorzystał do rozwiązania spraw dotyczących szkolnictwa, kwestii wyznaniowych oraz uchwalenia budżetu. Do kompetencji Sejmu Śląskiego należał również coroczny wybór 5 członków siedmioosobowej Śląskiej Rady Wojewódzkiej, której pracą kierował wojewoda, wchodzący z urzędu w jej skład razem z wicewojewodą. Realizacja budżetu należała do kompetencji wojewody i Rady Wojewódzkiej. Sejm Śląski mógł jedynie pośrednio wpływać na realizację uchwalonego przez siebie budżetu poprzez skład osobowy Śląskiej Rady Wojewódzkiej. Bardzo ważnym osiągnięciem autonomii śląskiej była zasada zabraniająca zmian, które

⁵ Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej (dalej: DzU RP) 1920, nr 73, poz. 497.

mogłyby dotyczyć przepisów i w ustawodawstwie socjalnym, obowiązującym na Śląsku. Zmiany te bowiem mogłyby dotyczyć przepisów o ubezpieczeniu socjalnym, zaopatrzeniu inwalidów oraz wdów i sierot. Dysponowanie własnym skarbem śląskim, który nie podlegał państwowej administracji skarbowej, stwarzało możliwości prowadzenia samodzielnej działalności w zakresie gospodarki rolnej, organizacji zakładów użyteczności publicznej oraz prowadzeniu robót publicznych. Pozwalało to w pewnym stopniu łagodzić skutki nasilającego się bezrobocia. Samorząd śląski miał wyjątkowe uprawnienia w skali kraju. Wojciech Sosiński, działacz chadecji, dwukrotnie w okresie III kadencji parlamentu lokalnego zabierał głos w sprawie autonomii śląskiej, dnia 29 marca 1933 r. i 28 marca 1934 r.⁶ Wyrażał pogląd, że parlament ogólnopolski nie powinien interpretować statutu organicznego z uwagi na to, że go uchwalił. W. Sosiński uważał, że kompetentnymi do interpretowania ustawy autonomicznej mogli być profesorowie prawa konstytucyjnego lub ci posłowie, którzy w 1920 r. uchwalili ją. Poseł ten protestował przeciwko ścieśnianiu praw ludności śląskiej zagwarantowanych dla niej w statucie organicznym. Uważał on, że autonomia śląska nie była przywilejem przejściowym, lecz ustawą o trwałej mocy nadaną Śląskowi przez Sejm Ustawodawczy w głębokim zrozumieniu szczególnych potrzeb gospodarczych i społecznych tej jednostki terytorialnej. Dlatego parlament ogólnopolski ograniczył sam swobodę dalszego decydowania w sprawach autonomii śląskiej, postanawiając, że zmiana przepisów statutu organicznego mogła być dokonana jedynie za zgodą Sejmu Śląskiego.

W wyborach listopadowych 1922 r. do Sejmu kandydował W. Sosiński z listy Chrześcijańskiego Związku Jedności Narodowej w okręgu nr 39 Katowice–Ruda Śląska. Mandatu nie uzyskał, został zastępcą posła. W 1923 r. zlikwidował swą księgarnię w Siemianowicach Śląskich i założył przedsiębiorstwo remontowo-budowlane przy kopalni węgla kamiennego „Richter”. Działał przy miejscowym kościele katolickim, Komitecie kościelnym, Lidze Obrony Kresów Zachodnich, Związku Powstańców Śląskich (ZPŚ). Otrzymał honorowe członkostwo Rady Miejskiej Siemianowic Śląskich i Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół”. Działał też w związkach zawodowych. Był współzałożycielem Centrali Chrześcijańskich Związków Zawodowych (ChZZ) na województwo śląskie, prezesem jej kartelu (sekretariatu okręgowego) w Katowicach oraz pierwszym wiceprezesem Zarządu Głównego ChZZ. Współwydawał ich organ „Głos Związków Chrześcijańskich”. Był członkiem Zarządu Wojewódzkiego chadecji na Górnym Śląsku i prezesem katowickiego Zarządu Powiatowego, publikował artykuły na łamach katowickiej „Polonii”.

⁶ Spr. sten. z 31 pos. III SS z dnia 29 marca 1933 r., szp. 80; spr. sten. z 41 pos. III SS z dnia 28 marca 1934 r., szp. 21.

Po rezygnacji Bolesława Sikorskiego wszedł w 1924 r. do Sejmu (ślubowanie złożył 17 lipca 1924 r.). 31 maja 1925 r. – 1 czerwca 1925 r. uczestniczył w II Ogólnopolskim Kongresie Polskiego Stronnictwa Chrześcijańskiej Demokracji (PSChD), ChD w Warszawie. Został wybrany do jego Zarządu Głównego. Wszedł w skład delegacji chadeckich parlamentarzystów śląskich, która 31 sierpnia 1926 r. protestowała przeciw nominacji Michała Grażyńskiego na wojewodę śląskiego. Uczestniczył wraz z Korfantym w tworzeniu Narodowego Związku Powstańców i Byłych Żołnierzy, który po przewrocie majowym miał być chadecką alternatywą dla opanowanego przez piłsudczyków ZPS. Jako wiceprezes wszedł w skład jego Rady Naczelnej. W sierpniu 1927 r. uczestniczył w poufnych rokowaniach na temat zjednoczenia prawicowej frakcji Narodowej Partii Robotniczej (NPR) z chadecją, prowadzonych z inicjatywy W. Korfatego. W październiku 1927 r. odrzucił ofertę Adama Napieralskiego, by podjąć współpracę z obozem rządowym w wyborach do Sejmu w marcu 1928 r. Uzyskał W. Sosiński mandat z listy Katolickiego Bloku Ludowego (obok Korfatego i Władysława Kempki) z okręgu wyborczego nr 39 Katowice. Należał do klubu Chrześcijańskiej Demokracji. W sporze pomiędzy władzami partii a Korfantym, wokół autonomii organizacji partyjnej na Górnym Śląsku, Sosiński opowiedział się za swym długoletnim patronem i znalazł się wśród działaczy wykluczonych z partii 3 lipca 1928 r. na posiedzeniu Zarządu Głównego. Na propozycję wejścia do Tymczasowego Komitetu ChD na Śląsku, przedstawioną mu parę dni potem przez mediatora ks. Jana Albrechta, odpowiedział żądaniem anulowania decyzji podjętych przeciw W. Korfantemu. W rezultacie tej secesji przeszedł w Sejmie do klubu Grupy Śląskiej ChD i 2 sierpnia 1929 r. w jego imieniu wypowiedział się przeciw rozwiązaniu Sejmu. 1 października 1929 r. uczestniczył w obradach Zarządu Głównego PSChD, w których przywrócono jedność z organizacją śląską przed listopadowymi wyborami parlamentarnymi.

W wyborach wystartował ze wspólnej listy ChD i NPR (Katolicki Blok Ludowy) i uzyskał mandat senatora, jednocześnie został wybrany posłem do Sejmu Śląskiego⁷. Dnia 20 grudnia 1930 r. witał na zamku siemianowickim W. Korfatego, wypuszczonego z więzienia w Brześciu. Podjął się pośrednictwa w rokowaniach między nim a kierownictwem chadecji. W Sejmie Śląskim wchodził w skład Zespołu Posłów ChD i NPR. Atakował politykę sanacji. 30 marca 1931 r. w dyskusji nad preliminarzem budżetowym dopominał się o interesy skarbu śląskiego w relacjach ze skarbem państwa (nadwyżki budżetowe i podatki).

Na początku lat 30. zmalały wpływy Sosińskiego w ruchu związkowym w wyniku przechodzenia członków ZChZZ do związków klasowych lub sanacyjnych. W. Sosiński kierował wraz z Janem Szulikiem malejącą liczebnie frakcją, która

⁷ J. Pabisz, *Wyniki wyborów...*, s. 419, 432.

pozostała wierna opcji chadeckiej. W III Sejmie Śląskim był wiceprzewodniczącym komisji budowlano-mieszkaniowej i członkiem komisji pracy i opieki społecznej. W 1934 r. wszedł do zarządu Chrześcijańskiego Społecznego Instytutu Wydawniczego w Katowicach. Zmarł 27 września 1934 r. w wieku 62 lat. W Siemianowicach Śląskich został pochowany. Posiadał następujące odznaczenia: Krzyż Niepodległości, Krzyż na Śląskiej Wstędze Waleczności i Zasługi I klasy oraz Złoty Medal Pamiątkowy Sejmu Ustawodawczego z 1921 r., Gwiazdę Górnośląską. W. Sosiński był radnym Siemianowic Śląskich wybranym do rady gminnej 30 marca 1930 r. – do 18 sierpnia 1932 r.⁸ Podsumowując działalność Wojciecha Sosińskiego, warto przytoczyć satyryczny wierszyk Stanisława Janickiego:

Idzie wiernie za Korfantym,
Chce być jego adiutantem,
Lecz za stare lata posła
Trudno zmienić go na osła⁹.

Pomimo elementarnego wykształcenia, ale dzięki inteligencji – był w latach 1905–1913 prezesem Zarządu Głównego Zjednoczenia Zawodowego Polskiego. Ponadto był posłem do Reichstagu, piastował godność posła, senatora parlamentu ogólnopolskiego oraz parlamentarzysty autonomicznego Sejmu Śląskiego.

⁸ D. Sieradzka, *Miasta województwa śląskiego i ich reprezentacje samorządowe 1922–1939*, Kraków 1996, s. 196.

⁹ S. Janicki, *Śląsk w krzywym zwierciadle*, Mikołów 1932 [b.pag.].